

SPIS TREŚCI

Wstęp	XI
Einleitung	XXI
Wykaz skrótów	XXXIII

Część I: DOKUMENTY URZĘDOWE

Rok 1939

1. Stanisław Piotr Koczorowski, kierownik Działu Rękopisów Nowszych Biblioteki Narodowej, do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie	3
2. Raport Stanisława Piotra Koczorowskiego o stanie skrzyń z rękopisami z Biblioteki Raperswilskiej w Forcie Legionów w końcu listopada 1939 r.	5
3. Potwierdzenie przejęcia części zbiorów Gabinetu Rycin i Działu Rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie przez komisję Mühlmanna	7

Rok 1940

4. Alfred Franz Six, szef Departamentu II Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy, do NN z załączonym sprawozdaniem z podróży służbowej Petera Paulsena, Oddziału dowódcy Operacyjnego do Zabezpieczenia Wartości Naukowych i Sztuk Pięknych, pt. „Zabezpieczenie historycznych pomników kultury w Polsce”	9
5. Hugo Andres Krüss, przewodniczący Rady Rzeszy do Spraw Bibliotek do ministra nauki, wychowania i oświaty ludowej Rzeszy	17
6. Josef Becker, pierwszy dyrektor Pruskiej Biblioteki Państwowej w Berlinie, do Urzędu Generalnego Gubernatora dla Okupowanych Terytoriów Polskich w Krakowie ...	25
7. Minister nauki, wychowania i oświaty ludowej Rzeszy do Urzędu Generalnego Gubernatora dla Okupowanych Terytoriów Polskich, na ręce Kajetana Mühlmanna	28
8. Wolfram Sievers, kierownik das „Ahnenerbe”, do SS-Oberführera, prof. Rudolfa Mentzla, szefa Urzędu Nauki w Ministerstwie do Spraw Nauki, Wychowania i Oświaty Ludowej Rzeszy	29
9. Werner Tzschaschel z Komisji Likwidacji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy Urzędzie szefa dystryktu warszawskiego do Kajetana Mühlmanna	31
10. Adolf Watzke, kierownik Wydziału Nauki, Wychowania i Oświaty Ludowej w Urzędzie Generalnego Gubernatora dla Okupowanych Terytoriów Polskich, do urzędów szefów dystryktów w Krakowie, Warszawie, Radomiu, Lublinie	32
11. Gustav Abb do Józefa Grycza	33
12. Sprawozdanie Gustava Abba z podróży do Warszawy 23–27.07.1940 w celu inspekcji bibliotek warszawskich i organizacji Biblioteki Państwowej	33
13. Okólnik Józefa Grycza z 29.07.1940 r.	36
14. Okólnik nr 30/[19]40 wydany przez Józefa Grycza w sprawie tymczasowej organizacji pracy w Oddziale II Biblioteki Państwowej w Warszawie	39

15. Protokół przejęcia 11 skrzyń z rękopisami należącymi do d. Biblioteki Narodowej w Warszawie sporządzony przez Józefa Grycza i innych pracowników	43
16. Franz Keith, kierownik kancelarii generalnego gubernatora, do reichsleitiera Alfreda Rosenberga, pełnomocnika Führera do spraw nadzoru nad całokształtem szkolenia duchowego i światopoglądowego oraz wychowania NSDAP	44
17. Hugo Andres Krüss do Głównego Zarządu Bibliotek Generalnego Gubernatorstwa	45
18. Generalny gubernator Hans Frank do reichsleitiera Alfreda Rosenberga	46
19. Sprawozdanie Gustava Abba z podróży służbowej odbytej wraz z Wilhelmem Wittem dla obejrzenia bibliotek w dystrykcie warszawskim w dn. 26–29.11.1940, złożone Alfredowi Watzkemu, kierownikowi Wydziału Nauka i Nauczanie, Wychowanie i Oświata w rządzie GG	47

Rok 1941

20. Protokół rozmowy służbowej z 15.01.1941 między Wilhelmem Wittem, Józefem Gryczem, Adamem Lewakiem, Tadeuszem Makowieckim i Julianem von Pulikowskim	53
21. Józef Grycz do Głównego Zarządu Bibliotek, na ręce Wilhelma Wittego	56
22. Zarządzenie nr 1 Wilhelma Wittego, dotyczące organizacji i zadań trzech oddziałów Biblioteki Państwowej w Warszawie	61
23. Okólnik Gustava Abba do polskich pracowników Biblioteki Państwowej w Krakowie	64
24. Wykład Gustava Abba podczas uroczystego otwarcia Biblioteki Państwowej w Krakowie. Przemówienie wygłoszone z tej okazji przez generalnego gubernatora Hansa Franka	65
25. Kurt Ohly do Wilhelma Wittego	74
26. Wilhelm Witte do kuratora wyższych szkół warszawskich, Wernera Tzschaschela	75
27. Oświadczenie na specjalnym formularzu służbowej lojalności Adama Lewaka wobec niemieckiego Zarządu Biblioteki Państwowej w Warszawie	76
28. Adolf Watzke do Josefa Bühlera, sekretarza stanu w rządzie GG	77
29. Józef Grycz do Kurta Ohly'ego	78
30. Gustav Abb do Wasyła Kutschabsky'ego, kierownika Biblioteki Państwowej w Lublinie	79
31. Gustav Abb z polecenia Adolfa Watzkego do gubernatora dystryktu warszawskiego	80
32. Główny Zarząd Bibliotek przy Wydziale Nauki, Wychowania i Oświaty Ludowej do gubernatora dystryktu galicyjskiego we Lwowie	83
33. Andrzej Krasiński do Gustava Abba	84
34. Józef Grycz do Głównego Zarządu Bibliotek w rządzie GG, za pośrednictwem Wilhelma Wittego	87

Rok 1942

35. Adolf Watzke do gubernatora dystryktu galicyjskiego	93
36. Jaks, kierownik Urzędu do Spraw Zagospodarowania Odpadków Użytkowych w Krakowie, do Ottona Ahlersa z Oddziału Nauki i Nauczania w Wydziale Głównym Nauki i Nauczania przy rządzie GG	94
37. Alfred Watzke do gubernatorów dystryktów krakowskiego, warszawskiego, radomskiego, lubelskiego i galicyjskiego	95
38. Rudolf Kummer do radcy ministerialnego Kohlbacha II	97
39. Gustav Abb do Wilhelma Wittego	99
40. Heinz Drewes, generalny intendent i generalny dyrektor muzyczny, kierownik Oddziału w Ministerstwie Oświecenia Publicznego i Propagandy Rzeszy, do Hansa Franka	101

41. Zaświadczenie wydane przez Wilhelma Wittego dla Wiktorii Pękalskiej	102
42. Kurenda Gustava Abba	102
43. Informacja Wasyla Kutschabsky'ego o Bibliotece Państwowej w Lublinie, przesłana władzom dystryktu lubelskiego	103
44. Kohlbach II do Rudolfa Kummera	107
45. Hermann Fuchs z Oddziału Ochrony Bibliotek przy Sztapie Komendanta Wojennego we Francji do Gustava Abba	108
46. Informacja Gustava Abba o francuskim Muzeum Chopina	109
47. Adolf Watzke do Franza Keitha, szefa kancelarii Generalnego Gubernatora	112
48. Adolf Watzke do gubernatora dystryktu warszawskiego, na ręce Paula Gruschinskiego	112
49. Wilhelm Coblitz, dyrektor Instytutu Pracy Niemieckiej na Wschodzie, do Adolfa Watzkego	114
50. Wilhelm Witte do Heinza Friedricha Auerswalda, komisarza do spraw żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej w Warszawie	115
51. Wilhem Witte do Gustava Abba	116
52. Ernst Böpple, sekretarz stanu do specjalnych poruczeń w rządzie GG, do gubernatora dystryktu warszawskiego	118
53. Gustav Abb do Wilhelma Wittego	119
54. Ulrich Johanssen do Niemieckiego Urzędu Mieszkaniowego w Krakowie	120
55. Informacja Wilhelma Wittego o sytuacji w bibliotekach dystryktu warszawskiego od września 1939 r., przesłana do Głównego Zarządu Bibliotek GG	121
56. Notatka Gustava Abba dot. rozmowy przeprowadzonej z generalnym gubernatorem Hansem Frankiem 17.09.1942	126
57. Plan organizacyjny Głównego Zarządu Bibliotek w GG	127
58. Notatka do akt spisana przez Wilhelma Wittego z dwóch rozmów telefonicznych przeprowadzonych z Gustavem Abbem	129
59. Hans Hoffmann do Urzędu Ochrony Sztuki Dawnej w Krakowie	130
60. Umowa sprzedaży-kupna zbiorów chopinowskich zawarta między Edouardem Ganchem a Hansem Frankiem	131
61. Ulrich Johanssen do Głównego Zarządu Bibliotek	133
62. Ernst Jaenicke z Głównego Wydziału Propagandy rządu GG do Głównego Zarządu Bibliotek	134
63. Notatka Gustava Abba i przez niego przygotowany projekt pisma Adolfa Watzkego do sekretarza stanu do spraw bezpieczeństwa Friedricha Wilhelma Krügera, wyższego dowódcy SS i Policji w GG	135
64. Herman Fuchs do Gustava Abba	138
65. Ludwig Eichholz, kierownik Wydziału Głównego Nauki i Nauczania w rządzie GG, do Wydziału Finansów tegoż rządu	141

Rok 1943

66. Wniosek Juliana Pulikowskiego o zapomogę wraz z opinią Wilhelma Wittego	145
67. Ulrich Johanssen do Głównego Zarządu Bibliotek w GG	146
68. Józef Grycz i Julian Pulikowski do Wilhelma Wittego	147
69. Notatka służbowa Bogdana Horodyskiego	149
70. Rudolf Kummer do Ludwiga Eichholza	150
71. Wilhelm Witte do Generalnej Dyrekcji Majoratu Hrabów Zamoyskich	151
72. Sprawozdanie Rudolfa Kummera z podróży inspekcyjnej po bibliotekach GG w dn. 17–26.05.1943	152
73. Wilhelm Witte do dyrektora fabryki papieru w Mirkowie k. Warszawy	161
74. Józef Grycz do Wilhelma Wittego	162

75. Wilhelm Witte do Gustava Abba	163
76. Gustav Abb do Wilhelma Wittego, informacje o chopinianach przygotowane przez Juliana Pulikowskiego	164
77. Georg Schünemann, kierownik Oddziału Muzycznego Pruskiej Biblioteki Państwowej w Berlinie, do Gustava Abba	167
78. Gustav Abb do Rudolfa Kummera	168
79. Gustav Abb do Wilhelma Wittego	171
80. Alexander Himpel do Głównego Zarządu Bibliotek w GG	171
81. Notatka służbowa Stanisława Bodniaka	174
82. Spis 390 obiektów Wystawy Chopina w Bibliotece Państwowej, poprzedzony tekstem przemówienia Gustava Abba, wygłoszonego na otwarciu Wystawy	175
83. Sprawozdanie Wilhelma Wittego z pracy Biblioteki Państwowej w Warszawie w październiku i listopadzie 1943 r.	190

Rok 1944

84. Gustav Abb do Wilhelma Wittego	193
85. Notatka Bohdana Korzeniewskiego o przewiezionych księgozbiorach do Oddziału I Biblioteki Państwowej	194
86. Sprawozdanie Alexandra Himpla dla Głównego Zarządu Bibliotek z zabezpieczenia zbiorów specjalnych Biblioteki Państwowej we Lwowie	195
87. Wasyl Kutschabsky do Głównego Zarządu Bibliotek w GG	199
88. Instrukcja i zalecenia Stanisława Podwińskiego, organizatora ratowania mienia kulturalnego z terenu Warszawy	201
89. Sprawozdanie Gustava Abba dla Rudolfa Kummera dotyczące akcji ratowania bibliotek państwowych w GG	204
90. List Gustava Abba do kuratora Uniwersytetu w Berlinie Karla Büchsela	207
91. Parodia wykazu nabytków Biblioteki Państwowej w Krakowie	208
92. Uwagi Józefa Grycza dotyczące zabezpieczenia zbiorów Oddziału III Biblioteki Państwowej w Warszawie	211

Rok 1945

93. Fragment sprawozdania dyrekcji Biblioteki Jagiellońskiej z 1945 r.	213
---	-----

Rok 1946

94. Kazimierz Witkiewicz do Józefa Grycza	215
Przypisy do części I	217

Część II: PAMIĘTNIKI, WSPOMNIENIA, KORESPONDENCJA

1. Notatka Stefana Wierczyńskiego	241
2. List Józefa Grycza do Adama Łysakowskiego	242
3. Relacja Józefa Grycza z pracy w Bibliotece Państwowej w okresie 22.07.1940–26.05.1942	244
4. List Józefa Grycza do Adama Łysakowskiego	262

5. List Gustava Abba do Georga Leyha	264
6. Relacja Józefa Grycza dotycząca losów Biblioteki Narodowej podczas powstania warszawskiego	266
7. Dziennik Wacława Borowego z listopada–grudnia 1944 r.	269
8. Wspomnienia Henryka Barycza z maja 1941 r.	273
9. Edwarda Kuntzego opis okupacyjnych dziejów Biblioteki Jagiellońskiej	274
10. Wspomnienia Jerzego Zatheya	307
11. Jerzy Zathej o okupacyjnych losach rękopisów Biblioteki Narodowej	313
12. List Alexandra Himpla do Józefa Grycza	327
13. Wspomnienia Wilhelma Wittego	329
14. Relacja Ulricha Johanssena	356
15. Wspomnienia Alexandra Himpla	367
16. Wspomnienia Adama Lewaka	377
17. Wspomnienia Alodii Kaweckiej-Gryczowej	382
18. Wspomnienia Tadeusza Makowieckiego	419
19. Wspomnienia Stanisławy Sawickiej	425
20. Wspomnienia Edwarda Assburego	432
21. Wspomnienia Ksawerego Świerkowskiego	435
22. Wspomnienia bibliotekarek lubelskich z lat 1941–1944	441
23. Wspomnienia Bohdana Korzeniewskiego	447
 Przypisy do części II	 453
Biogramy	469
Kalendarium	481
Indeks nazw osobowych	489
Indeks instytucji i organizacji	505
Spis instytucji i organizacji	523
Spis ilustracji	539